

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Wytyczne dotyczące zamknięcia programów operacyjnych przyjętych do celów pomocy z Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (2014–2020)

(C/2025/350)

Programy operacyjne w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym obowiązujące w okresie programowania trwającym od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., w tym również programy korzystające ze środków REACT-EU, muszą zostać zamknięte terminowo i efektywnie. Do tego potrzebne są wytyczne dotyczące zamknięcia tych programów zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 ⁽¹⁾ i aktami prawnymi o zasięgu ogólnym przyjętymi na tej podstawie.

W niniejszych wytycznych uwzględniono bezprecedensowy kryzys związany z COVID-19, który miał miejsce w latach 2020 i 2021, i jego wpływ na realizację programów.

Wytyczne te mają pomóc państwom członkowskim w zamknięciu programów, zatem przedstawiono w nich całą procedurę. Zawierają one informacje na temat finansowego rozliczenia pozostających do spłaty zobowiązań budżetowych UE, które polega na wypłaceniu państwu członkowskiemu ewentualnego końcowego salda w ramach programu, anulowaniu lub odzyskaniu kwot nienależnie wypłaconych państwu członkowskiemu przez Komisję Europejską lub anulowaniu ewentualnego salda końcowego.

Wprowadzenie systemu corocznej analizy i zatwierdzania zestawień wydatków znacznie uprościło procedurę zamknięcia. W konsekwencji zamknięcie programu powinno opierać się wyłącznie na dokumentach dotyczących ostatniego roku obrachunkowego i końcowym sprawozdaniu z wdrażania lub ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania.

ZASTRZEŻENIE PRAWNE:

Niniejsze wytyczne są dokumentem roboczym przygotowanym przez Komisję. Na podstawie obowiązującego prawa Unii przedstawiono w nich wskazówki techniczne dla pracowników i organów zaangażowanych w zamknięcie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd.

Spis treści

	Strona
1. ZASADY OGÓLNE	3
2. MOŻLIWOŚĆ WCZESNEGO ZAMKNIĘCIA	3
3. TERMIN WPROWADZANIA ZMIAN DO PROGRAMÓW	3
4. ZARZĄDZANIE FINANSAMI	3
4.1. Anulowanie zobowiązań	3
4.2. Rozliczenie płatności zaliczkowych	4
4.3. Obliczenie salda końcowego	4
4.4. Księgowanie nadprogramowych wydatków	4
5. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA WDRAŻANIA W CHWILI ZAMKNIĘCIA	5
6. NIEPRAWIDŁOWOŚCI	6
6.1. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrachunkowym	6
6.2. Kwoty, które mają być odzyskane, i należności nieściągalne	6

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

6.3.	Ryzyko wystąpienia nieprawidłowości skutkujące przeprowadzeniem przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji	7
7.	SKŁADANIE DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA	7
7.1.	Termin złożenia dokumentów zamknięcia	7
7.2.	Zmiana dokumentów zamknięcia po upływie terminu ich złożenia	7
7.3.	Dostępność dokumentów	8
8.	TREŚĆ DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA	8
8.1.	Końcowe sprawozdanie z wdrażania	8
8.2.	Zestawienie wydatków	8
8.3.	Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie	8
8.4.	Opinia audytowa i sprawozdanie z kontroli	8
9.	PŁATNOŚĆ SALDA KOŃCOWEGO	9
10.	KWESTIE LEGALNOŚCI I PRAWIDŁOWOŚCI	9

1. ZASADY OGÓLNE

Wytyczne mają zastosowanie do zamykania programów wdrażanych w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) zgodnie z rozporządzeniem w sprawie FEAD na okres programowania 2014–2020 ⁽²⁾.

Zamknięcie takich programów wiąże się z rozliczeniem finansowym pozostających do spłaty zobowiązań budżetowych UE w drodze płatności salda końcowego na rzecz państwa członkowskiego ⁽³⁾ w odniesieniu do danego programu lub z anulowaniem bądź odzyskaniem kwot nienależnie wypłaconych przez Komisję państwu członkowskiemu. Zamknięcie programów pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do dokonywania korekt finansowych.

2. MOŻLIWOŚĆ WCZESNEGO ZAMKNIĘCIA

Państwa członkowskie mogą wystąpić z wnioskiem o wcześniejsze zamknięcie programu, pod warunkiem że przeprowadziły wszystkie działania związane z wdrażaniem programu. W tym celu za ostatni rok obrachunkowy programu należy uznać rok obrachunkowy wcześniejszy niż rok trwający od dnia 1 lipca 2023 r. do dnia 30 czerwca 2024 r. Jeżeli Komisja zaakceptuje taki wniosek, państwo członkowskie musi złożyć dokumenty zamknięcia określone w art. 52 rozporządzenia w sprawie FEAD („dokumenty zamknięcia”) do dnia 15 lutego roku następującego po danym roku obrachunkowym. Wcześniejsze zamknięcie powinno się odbyć zgodnie ze wszystkimi zasadami ustanowionymi w odniesieniu do zamknięcia.

Jeśli chodzi o programy pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej (tj. programy operacyjne typu I), końcowe ustrukturyzowane badanie należy przeprowadzić w 2022 r. Jeżeli jednak dane państwo członkowskie przeprowadziło wszystkie działania objęte programem przed rokiem 2022 r., nie musi ono przeprowadzać tego badania w 2022 r. W takim przypadku Komisja zaleca przeprowadzenie go w ostatnim roku świadczenia pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej.

3. TERMIN WPROWADZANIA ZMIAN DO PROGRAMÓW

Aby zapewnić odpowiednie wdrażanie programów i terminowe przygotowanie ich zamknięcia, państwa członkowskie powinny złożyć wniosek o zmianę w programie ⁽⁴⁾, w tym o zmianę planu finansowego, do września 2023 r. Pozwoli to na przyjęcie decyzji przed upływem ostatecznego terminu kwalifikowalności, tj. przed dniem 31 grudnia 2023 r. Jedynym wyjątkiem jest przedłożenie zmienionego planu finansowego odzwierciedlającego, w odniesieniu do roku budżetowego 2020, zmniejszoną kwotę finansowania w wyniku zastosowania zasady automatycznego anulowania zobowiązań określonej w art. 59 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FEAD. W takim przypadku wniosek o zmianę w programie należy przedłożyć Komisji do dnia 30 czerwca 2024 r. ⁽⁵⁾

W przypadku podjęcia decyzji o zmianie elementów, o których mowa w art. 9 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia w sprawie FEAD ⁽⁶⁾, państwa członkowskie powinny powiadomić Komisję o tym fakcie przed upływem końcowej daty okresu kwalifikowalności, tj. przed dniem 31 grudnia 2023 r.

4. ZARZĄDZANIE FINANSAMI

4.1. Anulowanie zobowiązań

Zasada automatycznego anulowania zobowiązań określona w art. 59 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FEAD ma zastosowanie do wszystkich zobowiązań budżetowych, w tym tych związanych z ostatnim rokiem okresu programowania (2020).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

⁽³⁾ Zgodnie z art. 138 ust. 1 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. C 384I z 12.11.2019, s. 1), w odniesieniu do wdrażania programów i działań Unii, na które przeznaczono środki zgodnie z WRF 2014–2020 lub poprzednią perspektywą finansową, mające zastosowanie prawo Unii, w tym przepisy dotyczące korekt finansowych i rozliczania rachunków, nadal ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa po dniu 31 grudnia 2020 r. aż do zamknięcia tych programów i działań Unii, chyba że Wspólny Komitet przyjmie środki techniczne zgodnie z art. 138 ust. 5 umowy o wystąpieniu. Należy jednak zauważyć, że postanowienia niniejszych wytycznych dotyczące zasobów REACT-EU nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z art. 154 akapit piąty rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽⁴⁾ Art. 9 rozporządzenia w sprawie FEAD.

⁽⁵⁾ Art. 61 ust. 4 rozporządzenia w sprawie FEAD.

⁽⁶⁾ Zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/559 z dnia 23 kwietnia 2020 r.

Zobowiązania wciąż otwarte najpóźniej w dniu 15 lutego 2026 r. lub 1 marca 2026 r., jeśli Komisja przedłuży ten termin (⁷), zostaną anulowane, jeśli do tej daty Komisji nie zostanie przedłożony którykolwiek z dokumentów zamknięcia.

Zgodnie z art. 6a ust. 1 rozporządzenia w sprawie FEAD (⁸) ostatnim rokiem okresu programowania dla programów FEAD, do których państwa członkowskie mogą przydzielić dodatkowe zasoby REACT-EU, jest rok 2021, albo – w stosownych przypadkach – 2022. Zgodnie z art. 6a ust. 3 tego rozporządzenia niewykorzystane zobowiązania związane z dodatkowymi zasobami zostaną anulowane w trakcie zamykania programów.

4.2. Rozliczenie płatności zaliczkowych

Komisja rozliczy płatności zaliczkowe dokonane na rzecz państw członkowskich nie później niż w momencie zamknięcia programu (⁹). Dotyczy to również dodatkowych płatności zaliczkowych wypłacanych z zasobów REACT-EU (¹⁰).

Kwoty wypłacone tytułem płatności zaliczkowych muszą być uzasadnione wydatkami kwalifikowalnymi zadeklarowanymi najpóźniej w chwili zamknięcia programu. Rozliczanie płatności zaliczkowych może jednak rozpocząć się, gdy tylko program otrzyma maksymalny wkład z FEAD określony w decyzji Komisji zatwierdzającej program. W takim przypadku Komisja uwzględni przy rozliczaniu płatności zaliczkowych wydatki kwalifikowalne ujęte we wniosku o płatność. Rozliczenie zostanie zakończone dopiero z chwilą zatwierdzenia zestawienia wydatków.

4.3. Obliczenie salda końcowego

Za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za każdy inny rok obrachunkowy, Komisja zrefunduje 90 % kwoty ujętej we wniosku państwa członkowskiego o płatność okresową, stosując stopę dofinansowania do kwalifikowalnych wydatków publicznych ujętych we wnioskach o płatność, pod warunkiem że w programie są dostępne zobowiązania. Wpływ REACT-EU na stopę dofinansowania zostanie uwzględniony przy obliczeniach związanych z zamknięciem programu.

Komisja określi kwotę obciążającą Fundusz w ostatnim roku obrachunkowym, jak określono w art. 50 rozporządzenia w sprawie FEAD. Art. 50 ust. 6 rozporządzenia w sprawie FEAD stanowi, że Komisja oblicza kwotę obciążającą Fundusz w danym roku obrachunkowym na podstawie zatwierdzonego zestawienia wydatków z uwzględnieniem zarówno kwot ujętych w zestawieniu wydatków, jak i łącznej kwoty płatności dokonanych przez Komisję w tym roku obrachunkowym.

Po obliczeniu kwoty obciążającej Fundusz Komisja rozlicza saldo wynikające z płatności zaliczkowych.

Zgodnie z art. 40 ust. 2 rozporządzenia FEAD kwota salda końcowego wypłacana z Funduszu nie może być wyższa niż maksymalna kwota wsparcia z Funduszu określona w decyzji Komisji o przyjęciu programu operacyjnego.

Kwota należna do zapłaty/odzyskania obliczona zgodnie z wyjaśnionymi powyżej zasadami będzie stanowić saldo końcowe programu.

4.4. Księgowanie nadprogramowych wydatków

Księgowanie nadprogramowych wydatków jest praktyką, którą stosują państwa członkowskie, deklarując Komisji wydatki kwalifikowalne przekraczające maksymalny wkład z Funduszu określony w decyzji Komisji o przyjęciu programu.

Ponieważ wnioski o płatność mają charakter kumulacyjny wyłącznie w obrębie danego roku obrachunkowego, jeżeli w ramach programu osiągnięto maksymalny wkład z Funduszu określony w decyzji Komisji o zatwierdzeniu wkładu przed ostatnim rokiem obrachunkowym, wydatki zadeklarowane Komisji, które przekraczają maksymalny wkład z Funduszu, nie będą przeniesione na następny rok obrachunkowy.

Instytucje certyfikujące mogą zatem zdecydować, że kwoty ujęte w systemie księgowym w roku obrachunkowym zostaną zadeklarowane Komisji w kolejnym roku obrachunkowym lub nawet w ostatnim roku obrachunkowym.

(⁷) Art. 59 ust. 2 rozporządzenia w sprawie FEAD, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r.

(⁸) Zmienionego rozporządzeniem (UE) 2021/177 z dnia 10 lutego 2021 r.

(⁹) Art. 44 ust. 4 rozporządzenia w sprawie FEAD.

(¹⁰) Art. 6a ust. 4 rozporządzenia w sprawie FEAD, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2021/177 z dnia 10 lutego 2021 r.

Uwzględniając powyższe uwagi, jeżeli państwa członkowskie chcą, aby ich zaksięgowane nadprogramowe wydatki były dostępne w ostatnim roku obrachunkowym, mogą nie deklarować ich Komisji w żadnym roku obrachunkowym przed ostatnim rokiem obrachunkowym i wykorzystać je, uwzględniając potrzeby programu. Państwa członkowskie mogą ewentualnie zadeklarować zaksięgowane nadprogramowe wydatki dopiero w ostatnim roku obrachunkowym, o ile nie muszą zadeklarować ich we wcześniejszym roku obrachunkowym, aby zastąpić wykryte kwoty nieprawidłowe (w granicach wkładu z Funduszu).

Jeżeli zaksięgowane nadprogramowe wydatki nie są potrzebne przed ostatnim rokiem obrachunkowym, państwa członkowskie powinny zadeklarować Komisji takie wydatki, w tym wydatki poniesione i opłacone w poprzednich latach obrachunkowych, dopiero w ostatnim roku obrachunkowym⁽¹⁾. Zaksięgowane nadprogramowe wydatki zadeklarowane Komisji w ostatnim roku obrachunkowym zostaną uwzględnione w chwili zamknięcia i po zamknięciu, aby zastąpić nieprawidłowe kwoty (zadeklarowane w którymkolwiek roku obrachunkowym, w tym w ostatnim roku obrachunkowym), które zostałyby wykryte na późniejszym etapie. Nie naruszając przepisów art. 56 ust. 7 rozporządzenia w sprawie FEAD, państwa członkowskie mogą zastąpić nieprawidłowe kwoty wykryte po złożeniu zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy/po zamknięciu, wykorzystując zaksięgowane nadprogramowe wydatki.

5. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA WDRAŻANIA W CHWILI ZAMKNIĘCIA

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1255/2014⁽²⁾ końcowe sprawozdanie z wdrażania składane w chwili zamknięcia musi zawierać następujące elementy:

- informacje w zakresie wdrażania programu odwołujące się do wspólnych wskaźników dotyczących częściowo lub w pełni zakończonych operacji;
- informacje w zakresie działań oraz ocenę tych działań, biorąc pod uwagę zasady ustanowione w art. 5 ust. 6, art. 5 ust. 11 oraz w stosownych przypadkach art. 5 ust. 13 rozporządzenia w sprawie FEAD.

Rozporządzeniem (UE) 2024/795⁽³⁾ (rozporządzenie w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy – „rozporządzenie w sprawie STEP”), które zmieniło rozporządzenie w sprawie FEAD w celu zapewnienia większej elastyczności w zakresie zamykania programów wspieranych z FEAD, przedłużono okres kwalifikowalności kosztów zwracanych zgodnie z art. 26 ust. 2 lit. b)–e) rozporządzenia w sprawie FEAD – odpowiednie koszty są kwalifikowalne, pod warunkiem że odpowiednie działania stanowiące podstawę płatności (tj. dystrybucja pomocy żywnościowej/podstawowej pomocy materialnej lub dostarczanie środków towarzyszących) mają miejsce do dnia złożenia ostatecznego wniosku o płatność okresową za ostatni rok obrachunkowy (tj. najpóźniej do dnia 31 lipca 2025 r.). Dane zawarte w końcowym sprawozdaniu z wdrażania muszą zatem odnosić się do pomocy udzielonej w ramach operacji wspieranych ze środków programu do dnia złożenia ostatecznego wniosku o płatność okresową za ostatni rok obrachunkowy. Środków pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej zakupionych, lecz niedostarczonych do dnia złożenia ostatecznego wniosku o płatność okresową za ostatni rok obrachunkowy, nie należy zawierać w końcowym sprawozdaniu z wdrażania.

Ponadto państwa członkowskie, w których wdrażane są programy operacyjne w zakresie włączenia społecznego dla osób najbardziej potrzebujących (programy operacyjne typu II), powinny podać:

- dane odnośnie do wskaźników specyficznych dla programu oraz ujęte ilościowo wartości docelowe;
- informacje dotyczące zmian we wskaźnikach rezultatu;
- informacje w zakresie postępów w osiąganiu celów szczegółowych programu oraz ich ocenę.

⁽¹⁾ Państwa członkowskie mogą wystąpić z wnioskiem o wcześniejsze zamknięcie, pod warunkiem że przeprowadziły wszystkie działania związane z wdrażaniem programu. W takich przypadkach za ostatni rok obrachunkowy programu uznany zostanie wcześniejszy rok obrachunkowy (przed okresem 1 lipca 2023 r. – 30 czerwca 2024 r.).

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1255/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym o przepisy określające zawartość rocznych i końcowych sprawozdań z wdrażania, w tym wykaz wspólnych wskaźników (Dz.U. L 337 z 25.11.2014, s. 46).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

6. NIEPRAWIDŁOWOŚCI

W zestawieniu wydatków dotyczącym każdego roku obrachunkowego, w tym roku ostatniego, należy podać:

- kwoty wycofane i odzyskane w roku obrachunkowym;
- kwoty, które mają być odzyskane na koniec roku obrachunkowego oraz
- należności nieściągalne ⁽¹⁴⁾.

Format zgłaszania kwot wycofanych i odzyskanych, kwot, które mają być odzyskane, i należności nieściągalnych określono we wzorze w załączniku V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/341 ⁽¹⁵⁾ (odpowiednio w dodatkach 2, 3 i 4).

Państwa członkowskie muszą przedstawić podział kwot wycofanych i odzyskanych w danym roku obrachunkowym i kwot, które mają być odzyskane na koniec roku obrachunkowego, według roku obrachunkowego, w którym zadeklarowane zostały odpowiadające im wydatki.

6.1. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrachunkowym

Biorąc pod uwagę, że po złożeniu ostatecznego wniosku o płatność okresową, który należy przedstawić do dnia 31 lipca 2025 r., nie jest możliwe przedłożenie Komisji żadnego kolejnego wniosku o płatność, wszelkich koniecznych odliczeń (niezależnie od faktu, że mogą one odnosić się do wydatków zadeklarowanych we wcześniejszych latach obrachunkowych) należy dokonać w zestawieniu wydatków z ostatniego roku obrachunkowego i przedstawić zgodnie ze wzorem zestawienia wydatków określonym w dodatku 5.

Na podstawie art. 49 ust. 2 rozporządzenia w sprawie FEAD państwo członkowskie może zdecydować o wykluczeniu z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy z uwagi na trwającą ocenę ich legalności i prawidłowości. Jeżeli wydatki takie zostaną następnie uznane za legalne i prawidłowe, nie można ich ponownie zadeklarować, gdyż nie będzie żadnych kolejnych wniosków o płatność okresową, w których można by było je zawrzeć.

6.2. Kwoty, które mają być odzyskane, i należności nieściągalne

W zestawieniach wydatków za ostatni rok obrachunkowy państwa członkowskie mogą przedstawić kwoty, które mają być odzyskane, i należności nieściągalne wiążące się z wydatkami zadeklarowanymi nie tylko we wcześniejszych latach obrachunkowych, lecz również w ostatnim roku obrachunkowym ⁽¹⁶⁾. Państwa członkowskie mogą również przedstawić w zestawieniach wydatków za ostatni rok obrachunkowy kwoty, które stały się kwotami do odzyskania lub należnościami nieściągalnymi po zakończeniu ostatniego roku obrachunkowego, lecz przed złożeniem dokumentów zamknięcia ⁽¹⁷⁾.

Komisja wykluczy z obliczenia salda końcowego kwoty przedstawione jako kwoty, które mają być odzyskane, i należności nieściągalne ⁽¹⁸⁾.

Komisja zdecyduje, czy zwrócić przedstawione kwoty z budżetu Unii, opierając się na wyniku procedury odzyskania lub na ocenie Komisji dotyczącej należności nieściągalnych, przeprowadzonej zgodnie z procedurą ustaloną w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2016/1986 ⁽¹⁹⁾. Kwoty przedstawione w dodatkach 3 i 4 zestawienia wydatków odnoszące się do wydatków zadeklarowanych w ostatnim roku obrachunkowym należy włączyć do kolumny A w dodatku 1 do zestawienia wydatków, aby umożliwić ich ewentualny przyszły zwrot z budżetu Unii w oczekiwaniu na wyniki odpowiednich procedur lub ocen.

Państwo członkowskie powinno jak najwcześniej poinformować Komisję o wyniku toczącej się procedury odzyskania.

⁽¹⁴⁾ Art. 49 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG.

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/341 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji (Dz.U. L 60 z 4.3.2015, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Aby umożliwić państwom członkowskim deklarowanie kwot, które mają być odzyskane, jako nieściągalnych w momencie zamknięcia lub po zamknięciu, w odniesieniu do kwot, które mają być odzyskane, związanych z ostatnim rokiem obrachunkowym okresu programowania.

⁽¹⁷⁾ Pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności dotyczący ostatniego roku obrachunkowego.

⁽¹⁸⁾ Skutkiem tego będą niższe kwoty do wypłacenia lub rozliczenia w przypadkach dodatniego salda końcowego lub wyższa kwota do odzyskania w przypadkach, w których saldo końcowe skutkuje odzyskaniem środków.

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1986 z dnia 30 czerwca 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do warunków i procedur stosowanych w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie w przypadku Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 306 z 15.11.2016, s. 1).

Jeżeli państwo członkowskie stwierdzi, że należy obciążyć budżet Unii należnościami nieściągalnymi, powinno przedłożyć Komisji wniosek w celu potwierdzenia takiej konkluzji, korzystając z formularza przedstawionego w załączniku do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/1986 ⁽²⁰⁾. Komisja ustali, czy należy obciążyć budżet Unii należnościami nieściągalnymi zgodnie z przepisami określonymi w art. 3 rozporządzenia delegowanego. Dotyczy to należności nieściągalnych ujętych w dodatku 4 („Należności nieściągalne”) do zestawienia wydatków programu zawartym w załączniku V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/341, a także kwot ujętych w dodatku 3 („Kwoty, które zostaną odzyskane”) do tego samego załącznika jako kwoty do odzyskania, które mogą się stać należnościami nieściągalnymi po przedłożeniu zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy.

6.3. Ryzyko wystąpienia nieprawidłowości skutkujące przeprowadzeniem przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji

Jeżeli stwierdzono ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, które skutkuje przeprowadzeniem przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji, organy krajowe muszą dotrzymać następujących terminów:

- w odniesieniu do wydatków odliczanych od zestawienia wydatków za rok obrachunkowy poprzedzający ostatni rok obrachunkowy na podstawie art. 49 ust. 2 rozporządzenia w sprawie FEAD dodatkowe weryfikacje należy zakończyć w terminie umożliwiającym zadeklarowanie wydatków najpóźniej w ostatecznym wniosku o płatność okresową, który należy złożyć do dnia 31 lipca 2025 r.;
- w przypadku ryzyka wystąpienia nieprawidłowości skutkującego przeprowadzeniem dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych w ostatnim roku obrachunkowym decyzję dotyczącą zgodności legalności i prawidłowości tych wydatków, a zatem decyzję co do tego, czy zachować je w zestawieniu wydatków za ostatni rok obrachunkowy, czy je z niego odliczyć, należy podjąć w momencie złożenia zestawienia wydatków, którego termin mija najpóźniej z dniem 15 lutego 2026 r. lub 1 marca 2026 r., jeżeli Komisja przedłuży ten termin.

7. SKŁADANIE DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA

7.1. Termin złożenia dokumentów zamknięcia

Państwa członkowskie muszą złożyć dokumenty zamknięcia najpóźniej do dnia 15 lutego 2026 r. ⁽²¹⁾ Komisja może na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego wydłużyć ten termin do dnia 1 marca 2026 r. zgodnie z art. 63 ust. 7 rozporządzenia finansowego ⁽²²⁾.

Komisja automatycznie anuluje część zobowiązań, które pozostają otwarte, jeżeli którykolwiek z dokumentów zamknięcia nie zostanie przekazany najpóźniej do dnia 15 lutego 2026 r. (lub 1 marca 2026 r., jeżeli termin zostanie przedłużony) ⁽²³⁾. W takich przypadkach zamknięcie programu odbędzie się na podstawie dostępnych informacji.

Niezłożenie któregokolwiek z dokumentów zamknięcia może wskazywać na poważne uchybienie w systemie zarządzania i kontroli dotyczącym programu stanowiące zagrożenie dla już wypłaconego wkładu Unii na rzecz programu. W takich przypadkach Komisja może zdecydować o nałożeniu korekty finansowej.

7.2. Zmiana dokumentów zamknięcia po upływie terminu ich złożenia

Państwa członkowskie nie mogą dokonywać zmian w dokumentach zamknięcia po upływie terminu ich złożenia, z wyjątkiem przypadku, gdy Komisja zażąda wprowadzenia zmiany, lub w przypadku, gdy zmiany dotyczą błędów pisarskich.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1986 z dnia 30 czerwca 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do warunków i procedur stosowanych w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie w przypadku Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 306 z 15.11.2016, s. 1).

⁽²¹⁾ Zgodnie z art. 52 ust. 1 w związku z art. 48 rozporządzenia w sprawie FEAD zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/795 oraz z art. 63 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽²³⁾ Art. 59 ust. 2 rozporządzenia w sprawie FEAD.

7.3. Dostępność dokumentów

Zgodnie z art. 51 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FEAD bieg okresu przechowywania dokumentów może zostać przerwany w przypadku wszczęcia postępowania prawnego albo na należycie uzasadniony wniosek Komisji.

8. TREŚĆ DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA

8.1. Końcowe sprawozdanie z wdrażania

Zgodnie z art. 13 ust. 6 rozporządzenia w sprawie FEAD końcowe sprawozdanie z wdrażania musi zawierać wszystkie informacje wymagane na mocy art. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1255/2014 ⁽²⁴⁾.

Informacje zawarte w końcowym sprawozdaniu z wdrażania powinny być spójne z końcowym sprawozdaniem z kontroli, deklaracją zamknięcia i końcowym zestawieniem wydatków.

Zgodnie z art. 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie FEAD Komisja przeanalizuje końcowe sprawozdanie z wdrażania i poinformuje państwo członkowskie o swoich uwagach w ciągu pięciu miesięcy od dnia jego otrzymania. Jeżeli Komisja nie przekaze uwag w tym terminie, sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

Państwa członkowskie będą miały dwa miesiące na odniesienie się do uwag Komisji na temat końcowego sprawozdania z wdrażania. Na wniosek państwa członkowskiego Komisja może przedłużyć ten termin o kolejne dwa miesiące. Końcowe sprawozdanie z wdrażania zostanie zaakceptowane, jeżeli Komisja nie będzie miała żadnych uwag lub jeżeli odpowiednio odniesiono się do wszystkich uwag Komisji.

8.2. Zestawienie wydatków

Zestawienie wydatków za ostatni rok obrachunkowy, tak jak w przypadku każdego innego roku obrachunkowego, musi zawierać informacje określone w art. 49 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FEAD. Strukturę zestawienia wydatków przedstawiono w załączniku V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/341 ⁽²⁵⁾.

Analiza i zatwierdzanie zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy podlegają tym samym zasadom, co zasady analizy i zatwierdzania zestawienia wydatków za każdy inny rok obrachunkowy.

Komisja stosuje odpowiednie procedury dotyczące analizy i zatwierdzania zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy oraz poinformuje państwo członkowskie najpóźniej do dnia 31 maja 2026 r. o tym, czy zatwierdza zestawienie jako kompletne, rzetelne i prawdziwe ⁽²⁶⁾.

8.3. Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie

Strukturę deklaracji zarządczej za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za wszystkie inne lata obrachunkowe, przedstawiono w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1386 ⁽²⁷⁾.

8.4. Opinia audytowa i sprawozdanie z kontroli

Strukturę opinii audytowej za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za wszystkie inne lata obrachunkowe, przedstawiono w załączniku III do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1386.

Strukturę sprawozdania z kontroli za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za wszystkie inne lata obrachunkowe, przedstawiono w załączniku IV do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1386.

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1255/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym o przepisy określające zawartość rocznych i końcowych sprawozdań z wdrażania, w tym wykaz wspólnych wskaźników (Dz.U. L 337 z 25.11.2014, s. 34).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/341 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji (Dz.U. L 60 z 4.3.2015, s. 1).

⁽²⁶⁾ Art. 50 rozporządzenia w sprawie FEAD.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1386 z dnia 12 sierpnia 2015 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do wzorów deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli (Dz.U. L 214 z 13.8.2015, s. 9).

Sprawozdanie z kontroli za ostatni rok obrachunkowy powinno również zawierać:

- informacje na temat otwartych ustaleń audytów przeprowadzonych przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy, które należy przedstawić w sekcji 8 sprawozdania z kontroli („Inne informacje”);
- gwarancję wiarygodności danych związanych ze wskaźnikami.

W sprawozdaniu z kontroli za ostatni rok obrachunkowy krajowe instytucje audytowe powinny stwierdzić, że dane związane z wskaźnikami są wiarygodne. Powinny również przedstawić ostateczną ocenę kluczowego wymogu nr 6: „Wiarygodny system gromadzenia, rejestrowania i przechowywania danych do celów monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu”, określony w tabeli 1 w załączniku II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 532/2014 ⁽²⁸⁾. Taka ostateczna ocena powinna zawierać potwierdzenie, że przedstawione Komisji dane zagregowane są poprawne.

9. PŁATNOŚĆ SALDA KOŃCOWEGO

Saldo końcowe jest wypłacane przez Komisję nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy lub w terminie jednego miesiąca od daty przyjęcia końcowego sprawozdania z wdrażania, zależnie od tego, która data jest późniejsza ⁽²⁹⁾.

Pozostaje to bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do wstrzymania biegu terminu płatności salda końcowego lub zawieszenia takich płatności.

10. KWESTIE LEGALNOŚCI I PRAWIDŁOWOŚCI

Po płatności salda końcowego i zamknięciu programu Komisja może podnieść kwestie związane z legalnością i prawidłowością transakcji leżących u podstaw wydatków w zatwierdzonych zestawieniach wydatków.

Zamknięcie programów pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do dokonywania korekt finansowych na mocy art. 55 i 56 rozporządzenia w sprawie FEAD.

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 532/2014 z dnia 13 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 148 z 20.5.2014, s. 54).

⁽²⁹⁾ Art. 52 ust. 2 rozporządzenia w sprawie FEAD.